

'S-GRAVENHAGE, 26 September 1952

Ref. No. 11192

AAN: MIN. VAN BUITENLANDSE ZAKEN.

Fotocopie nr: 60469
FC

CODETELEGRAM

Plaats van afzending: D J A K A R T A

Inhoud (Paraphrase) —

Datum van afzending: 26-9-52

Datum van ontvangst: 26-9-52

MP
Wvd MP
Z
DOA, -/IN
Oorlog.

GEHEIM

Mede bestemd voor Minister van Defensie.

Vervolg op mijn 177.

De achtergrond van de huidige spanningen rondom de Sultan en Defensie zie ik als volgt: alle eer van de vrijheidsstrijd en het ontstaan van de Republiek Indonesie werd in het verleden de TNI toegedacht. Hierdoor nam de weermacht vanaf het allereerste begin een bevoorrechte, onaan-tastbare positie in. Van de soevereiniteitsoverdracht af moest de weer-macht tot bovengrondse strijdkrachten worden getransformeerd. Daarbij ontstonden bij het leger problemen betreffende de overgang van "Bapak" discipline naar Westerse krijgstucht, de opleidingen, de tegenstellingen van landaarden, de co's en non-co's, de TNI en ex-KNIL en tegenstellingen tussen politieke strijdorganisaties. Het grootste probleem werd de demo-bilisatie van alle onbruikbare krachten die zich ten tijde van de souve-reiniteitsoverdracht in bendeverband bij het leger hadden aangesloten. Daarnaast eiste de heersende onveiligheid onder de op vele plaatsen van kracht zijnde SOB-bepalingen zeer veel aandacht van Defensie op. De politieke partijen onthielden zich over het algemeen van openlijke inmen-ging of critiek op Defensie en de woordvoerders van Defensie betoogden bij herhaling dat de weermacht niets met de politiek had uit te staan. Ingewijden wisten echter dat Simatupang en naaste medewerkers zich thuis voelden in PSI-kringen en dat Kolonel Bambang Supeno met aanhangers zich als veel fellere nationalist tot de PNI aangetrokken voelden. Het leger deed alleen in zoverre aan politiek, dat het bij herhaling de onoplosbaar-heid van het veiligheidsvraagstuk verweet aan de Regering die onvoldoende zorg zou hebben gehad voor het bestuur, de sociale toestanden en de eco-nomische ontwikkeling.

De politieke Godsvrede rondom Defensie werd verbroken door de benoe-ming van de Sultan in het Kabinet Wilopo. De Minister van Defensie, Secre-taris Generaal, Chef Staf strijdkrachten, Chef Staf landmacht vormden vanaf dat ogenblik een zeer sterke eenheid, die zich tot taak stelden de strijd-krachten te zuiveren van de vele elementen die niet thuis horen in een modern, geregeld leger. De meest noodzakelijke maatregelen voor de sane-ring en positieregeling van de leden der strijdkrachten werden door Defen-sie in vier Wetsontwerpen aan het Parlement voorgelegd. De aanstaande slachtoffers dezer sanering hebben daarop pleitbezorgers gezocht in het Parlement: de voornaamste dissident, Kolonel Bambang Supeno heeft op 11 Juli j.l. naar aanleiding van de inhoud van deze Wetsontwerpen een brief geschreven die gericht was aan het Parlement, de President, de divisie-commandanten enz.. Hij maakt daarin allereerst bezwaren tegen het gebruik

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

— 2 —

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal worden geantwoord.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon worden gesproken.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig te worden opgeborgen.
4. Kladpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen te worden verbrand (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrassen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen worden vervaardigd.

Ref. nr. 11192

CODETELEGRAM

GEHEIM

van de NMM en verder tegen de inhoud van de Wetsontwerpen die volgens hem onvoldoende rekening zouden houden met de historische verdiensten van de vroegere TNI-leden en tegen de zijns inziens "politieke instelling" (lees PSI) van de leiding der strijdkrachten.

Sentimenten van allerlei aard - persoonlijke niet uitgesloten - hebben zich thans van het debat meester gemaakt, een en ander ten koste van de reserves ten aanzien van de onaantastbare en a-politieke positie van de strijdkrachten. Uit mijn D 6291 zal U ontwaren, dat zulks in de meest verschillende toonaarden is geschied. Stemmen die tot een rustige beoordeling aanmanen ontbraken evenmin - zo van de SOBSI die de spanningen niet tot een breuk wil laten komen - wat begrijpelijk is, daar de leden straks door hun stem over het al dan niet vallen van het Kabinet zullen moeten beslissen.

Behalve de PRN lieten de meest verantwoordelijke partijen de Nederlandse Militaire Missie buiten het geding. Ik zou echter willen waarschuwen voor de gedachte dat het hier zou betreffen de wens van het voortbestaan van de NMM in de toenemende spanning tussen Nederland en Indonesie sedert de laatste weken. Veeleer schrijf ik het stilzwijgen van de bedoelde leden bij dit debat toe aan het feit, dat in de motie de NMM en het defensie-beleid aan elkaar zijn gekoppeld. Meedoen aan critiek op de NMM zou in dit verband immers versterking van de motie betekenen, ook voor zover zij gericht is op de val van het Kabinet en dat willen velen niet.

Hoewel mijn brief van 1 Augustus nr. 33855/GS:3933/1140 het conflict President-Sultan als uitgangspunt stelde en deze kant van de zaak als tweede punt van de considerans van de motie figureerde, is dit aspect in de debatten op de achtergrond gebleven, wat overigens niet te betreuren is: er zijn al voldoende spanningen. Bovendien gaat het de leden wie het om het aannemen van de motie te doen is, om ingrentie in defensie-zaken en niet om medewerken tot een actie welke wel eens zou kunnen leiden tot een door het leger gesteund "presidentieel systeem".

Ons belang brengt mijns inziens mede dat de motie wordt verworpen, daar niet is in te zien hoe een in de tegenwoordige verhoudingen te constitueren nieuw Kabinet voor ons een verbetering zou kunnen impliceren.

LAMPING 181

(mo)

MS

Ter bevelling van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Klappapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.